

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Терапія та реабілітація»
«28» листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

**КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ДІЯЛЬНОСТІ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ ТА ХІРУРГІЧНИХ
ВТРУЧАННЯХ**

обов'язкова (практика)

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.2024р. №1541)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня кваліфікація
професійна кваліфікація
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

перший (бакалаврський) рівень
22 Охорона здоров'я
227 Терапія та реабілітація
227.02 Ерготерапія
бакалавр терапії та реабілітації
асистент ерготерапевта
денна
ІІІ курс, 5 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фізичної
та реабілітаційної медицини
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ (СУПЕРВІЗОРІВ)

Координатор практики від закладу вищої освіти	Скріннік Євгенія Олександрівна
Прізвище, ім'я, по батькові викладача (супервізора), науковий ступінь, учене звання	Скріннік Євгенія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент Клеценко Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Профайл викладачів	https://sport-health.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 69-70-94
E-mail:	sporthealth@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Обсяг клінічної практики

Кількість кредитів / годин – 9/270 (6 тижнів), із них:

Практика (год.) – 144

Самостійна робота (год.) – 126

Вид контролю – ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика клінічної практики

Особливості проведення клінічної практики визначається політикою Університету та кафедри щодо організації освітнього процесу. Кафедрою створене якісне та безпечне освітнє середовище. Клінічна практика проходить на базах: КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»; КП «Полтавський обласний клінічний медичний кардіоваскулярний центр Полтавської обласної ради»; КЗ «Інклюзивно-ресурсний центр Полтавської міської ради»; КП «1-А МКЛ ПМР»; КП «2-А МКЛ ПМР»; ТОВ «ОРТОПЕД»; КУ «Центр спортивної підготовки «Акваарена» ПОР», що дає змогу здобувачам освіти долучитися до майбутньої професійної діяльності.

Практика запланована протягом 6-ти тижнів.

Під час проведення клінічної практики ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>, Положення про організацію та проведення практики здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_nnmi_zo/docs/czjwtXkKQAUBRMjGTZJoc1DwOoUT0gWr2qKzo3Cc.pdf та Положення про організацію та

проведення клінічного навчання/клінічної практики здобувачів освіти
<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-kliničnoyi-praktiki>

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- дотримуватися затвердженого графіка проходження практики та виконувати визначені завдання;
- завчасно прибувати на базу практики та дотримуватися режиму роботи/перерв, встановлених на базі практики;
- відповідати вимогам дрес-коду та зовнішнього вигляду, прийнятим на базі практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки та санітарно-гігієнічних норм;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку та етичні норми спілкування на базі практики;
- не залишати робоче місце (місце проходження практики) без погодження з супервізором від бази та/або координатора клінічної практики від закладу освіти;
- дотримуватися вимог щодо використання мобільних пристроїв під час виконання практичних завдань (за потреби – вимикати звук);
- сумлінно та відповідально виконувати доручені завдання, проявляти ініціативу в межах своїх повноважень і компетентностей;
- вести встановлену документацію практики (звіт) та своєчасно подавати її супервізору та координатору клінічної практики;
- прагнути глибоко та всебічно оволодіти професійними знаннями й уміннями, необхідними для майбутньої роботи асистентом ерготерапевта;
- бути комунікативними, доброзичливими, дотримуватися корпоративної культури та бути відкритими до навчання й зворотного зв'язку;
- здобувачі освіти, які самостійно обрали базою клінічної практики заклад охорони здоров'я приватної форми власності, додатково:
  - надають відношення (гарантійний лист) та копію ліцензії бази КП, з якою укладено договір, щоб підтвердити готовність бази КП надати можливість проходження та кваліфіковане керівництво КП (супервізія).

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету
https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmbVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності

здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (окрім випадків дозволених викладачем, зокрема, підготовки практичних завдань під час заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;

- самостійне виконання завдань клінічної практики.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- пропущені дні клінічної практики відпрацьовуються за додатковим графіком, узгодженим з координатором клінічного навчання.

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми практики або неявки на підсумковий контроль.

Оцінювання результатів клінічної практики проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згоден з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Процедуру визнання результатів, отриманих шляхом неформальної освіти, визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>.

Оцінювання результатів проходження практики визначається захистом ЗВІТУ (<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/physical-therapy-occupational-therapy/zvit-pro-prohodzhennya-klinichnoyi-praktiki-department-npr-practice-therapy-and-rehabilitation-physical-therapy-occupational-therapy-a31y>).

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>).

Опис клінічної практики (анотація)

«Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» являє собою обов'язковий етап навчання, який передбачає набуття кожним здобувачем вищої освіти спеціальних умінь і навичок, загальних та фахових компетентностей.

Здобувачі вищої освіти оволодіють навичками та умінями щодо особливостей ерготерапевтичного втручання при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях, включаючи діагностику, планування та реалізацію реабілітаційних заходів, адаптації діяльності, модифікації середовища для покращення якості життя пацієнтів різних вікових груп та з різними нозологічними формами порушень діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях.

Важливим аспектом клінічної практики є відновлення повсякденної діяльності, самообслуговування та соціальної активності пацієнта через використання цілеспрямованих зайняткових терапевтичних втручань (праці, побутових і соціальних завдань) з урахуванням обмежень, спричинених хворобами серця, легенів, ШКТ, інших внутрішніх органів, а також наслідків операцій, щоб повернути людину до повноцінного життя та роботи, тобто відновлення та реабілітації фізичного, психічного та соціального благополуччя. Основна увага зосереджується не на лікуванні самої патології органа (це завдання лікаря), а на тому, як конкретне захворювання чи операція впливає на якість життя, на незалежність пацієнта у виконанні значущих для нього справ.

На клінічній практиці здобувачі вищої освіти закріплюють теоретичні знання, отримують практичні навички проведення ерготерапевтичних втручань, використання спеціалізованого обладнання та адаптаційних технологій. Важливе місце займає навчання командній роботі з фахівцями мультидисциплінарної команди для забезпечення комплексного підходу до реабілітації.

Пререквізити та постреквізити клінічної практики (міждисциплінарні зв'язки):

Пререквізити. Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях базується на знаннях анатомії, фізіології, патології, обстеження та визначення стану здоров'я людини, основ практичної діяльності у фізичній терапії, ерготерапії (вступ до спеціальності), з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях, з теорії та методики фізичних вправ, терапевтичних вправ й інтегрується з відповідними дисциплінами.

Постреквізити. Клінічна практика з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях забезпечує послідовність та взаємозв'язок з компонентами ОПП циклу практичної підготовки, іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосування знань з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Метою клінічної практики є: формування практичного досвіду надання послуг з ерготерапії пацієнтам/клієнтам при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях, формування компетентностей асистента ерготерапевта базового рівня з фокусом на заняттєво-орієнтовану терапію та розвиток навичок планування та надання ерготерапевтичних послуг; охоплює різноманітні стани та рівні обмежень здоров'я осіб з порушеннями діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях, що впливають на різні структури і функції тіла і викликають різні обмеження заняттєвої участі.

Основними завданнями клінічної практики з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях є:

Проведення поглибленого оцінювання та складання профілю пацієнта за допомогою [міжнародних інструментів оцінки](#).

Скринінг супутніх станів: Оцінка впливу болю, ПТСР та когнітивних дефіцитів при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях на здатність до активності.

Формулювання SMART-цілей: розробка короткострокових та довгострокових цілей реабілітації.

Розробка індивідуального плану: складання покрокового алгоритму ерготерапевтичних втручань для пацієнтів при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях.

Робота в мультидисциплінарній команді: участь у реабілітаційних зборах для координації дій з фізичними терапевтами, ерготерапевтами, лікарями ФРМ, лікарями-спеціалістами та психологами.

Відновлення функціональної діяльності внутрішніх органів: проведення занять з розвитку дрібної моторики, самомасажу, та ін.

Тренування навичок ADL: навчання пацієнта базовій незалежності

(гігієна, одягання, харчування) з урахуванням порушень діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручань й інших обмежень.

Ерготерапевтичний менеджмент при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях: Навчання пацієнта методам догляду за дефектами м'яких тканин.

Когнітивна реабілітація: застосування стратегій компенсації (нагадування, планувальники) для подолання наслідків анестезіологічного впливу.

Підбір та адаптація ДЗР: визначення потреби у кріслах колісних, ортезах, корсетах та побутових адаптерах, а також навчання їх використанню.

Оцінка та модифікація середовища: надання рекомендацій щодо облаштування житла пацієнта для забезпечення безбар'єрного доступу та можливостей самообслуговування.

Підготовка до професійної реінтеграції: оцінка можливості повернення дозаяттєвої активності, військової служби або переорієнтація на цивільні професії.

Ведення професійної документації: заповнення карток ерготерапевтичного обстеження та щоденників моніторингу за стандартами МОЗ.

Набуття загальних та фахових компетентностей;

Досягнення визначених програмних результатів клінічної практики.

Дотримання етичних норм: застосування принципів конфіденційності та поваги до гідності пацієнта.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє клінічна практика (інтегральна, загальні, фахові)

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі компетентність та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні:

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заяттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на

заняттєву активність та участь.

СК 04. Здатність застосовувати у практичній діяльності основи теорії ерготерапії та рефлексивне професійне мислення.

СК 05. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння науково-обґрунтованих підходів та методів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованої програми ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта.

СК 06. Здатність виконувати елементи оцінювання, налаштування та навчання користуванню допоміжними засобами реабілітації під супервізією ерготерапевта для покращення функціональної мобільності, пересування у громаді та покращення заняттєвої участі.

СК 07. Здатність застосовувати у практичній діяльності базові принципи ергономіки, універсального дизайну, адаптовувати середовище життєдіяльності людини.

СК 09. Здатність провадити практичну діяльність у межах власної професійної компетентності на засадах національних регуляторних документів, демонструвати розуміння норм та процесів супервізії асистентів ерготерапевтів, професійної та міжпрофесійної співпраці.

СК 11. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності, дотримуватися етичних стандартів та цінностей ерготерапії.

СК 12. Здатність до ефективного професійного спілкування, співпраці та міжособистісної взаємодії з особами та групами осіб, які отримують послуги ерготерапії, членами їхніх родин/опікунами та представниками інших професійних груп різного рівня.

Програмні результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань та застережень для безпечної та ефективно професійної практики.

ПРН 05. Знати та розуміти основи теорії ерготерапії, враховуючи моделі практики ерготерапії (occupational therapy models), рамки практики (frames of reference), засновані на доказах, для вирішення заняттєвих потреб окремих осіб та груп, які отримують послуги ерготерапії.

ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб.

ПРН 08. Застосовувати у практичній діяльності знання та базове розуміння рамок практики (frames of reference), науково-обґрунтованих

підходів, методів, стратегій та інструментів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованих програм ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості.

ПРН 21. Реалізувати індивідуальні програми ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.

Результати клінічної практики:

по завершенню вивчення клінічної практики здобувачі вищої освіти повинні

знати:

1. Етіологію, патогенез та клінічні прояви основних захворювань внутрішніх органів (серцево-судинної, дихальної, травної, ендокринної систем).
2. Класифікацію функціональних порушень при соматичних захворюваннях.
3. Основні принципи ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів.
4. Особливості стану пацієнтів у передопераційному та післяопераційному періодах.
5. Принципи ранньої мобілізації та профілактики післяопераційних ускладнень.
6. Моделі та рамки практики ерготерапії при соматичних і хірургічних станах.
7. Методи оцінювання функціонального стану та активностей повсякденного життя (ADL, IADL).
8. Принципи енергозбереження та управління втомою.
9. Основи відновлення функціональної незалежності пацієнтів.
10. Принципи використання допоміжних засобів та адаптації середовища.
11. Основи мультидисциплінарного підходу у клінічній практиці.
12. Вимоги до ведення ерготерапевтичної документації.
13. Принципи безпеки пацієнта під час ерготерапевтичних втручань.

вміти:

1. Проводити ерготерапевтичне обстеження пацієнтів із соматичними та післяопераційними станами.
2. Оцінювати функціональний стан пацієнта (витривалість, рівень втоми, толерантність до навантаження).
3. Оцінювати активності повсякденного життя.
4. Формулювати ерготерапевтичний діагноз.

5. Визначати коротко- та довгострокові цілі реабілітації.
6. Розробляти індивідуальну програму ерготерапії.
7. Планувати та проводити ерготерапевтичні сесії при захворюваннях внутрішніх органів.
8. Застосовувати втручання при захворюваннях серцево-судинної, дихальної, травної та ендокринної систем.
9. Проводити ерготерапію у передопераційному періоді (підготовка пацієнта).
10. Проводити ерготерапію у ранньому та пізньому післяопераційних періодах.
11. Здійснювати ранню мобілізацію пацієнтів після хірургічних втручань.
12. Навчати пацієнтів технікам енергозбереження та дозування навантаження.
13. Навчати технікам контрольованого дихання та релаксації.
14. Відновлювати навички самообслуговування (гігієна, харчування, одягання).
15. Навчати безпечному виконанню повсякденних активностей після операцій.
16. Профілакувати післяопераційні ускладнення (гіподинамія, тромбози, ускладнення дихання).
17. Адаптувати середовище та діяльність до функціональних можливостей пацієнта.
18. Підбирати та навчати використанню допоміжних засобів.
19. Надавати рекомендації щодо режиму дня, фізичної активності та відпочинку.
20. Навчати пацієнтів управлінню втомою та самоконтролю стану.
21. Взаємодіяти з мультидисциплінарною командою.
22. Вести ерготерапевтичну документацію.
23. Оцінювати ефективність втручань та коригувати програму реабілітації.

Зміст клінічної практики

№ п/п	Назва теми	К-кість годин
Модуль 1. Ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів та після хірургічних втручань		
1	Етичні норми та алгоритм спілкування з пацієнтами терапевтичного та хірургічного профілю.	6
2	Особливості спілкування з пацієнтами після хірургічних	6

	втручань та у післяопераційному періоді.	
3	Використання бланку заняттєвого профілю у клінічній практиці при соматичних захворюваннях.	6
4	Використання бланку заняттєвого аналізу у клінічній практиці (стислий/розгорнутий).	6
5	Практичні навички інтерв'ювання пацієнтів із порушеннями діяльності внутрішніх органів.	6
6	Види та причини порушень функцій внутрішніх органів (серцево-судинна, дихальна, травна системи).	6
7	Методи діагностики та оцінки функціонального стану пацієнтів із соматичними захворюваннями.	6
8	Практичні навички оцінювання активностей повсякденного життя (ADL, IADL).	6
9	Загальні принципи ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів.	6
10	Моделі ерготерапії та рамки практики при соматичних та післяопераційних станах.	6
11	Ерготерапія при захворюваннях серцево-судинної системи.	6
12	Ерготерапія після інфаркту міокарда та кардіохірургічних втручань.	6
13	Ерготерапія при захворюваннях дихальної системи (ХОЗЛ, пневмонія, астма).	6
14	Навчання пацієнтів технікам енергозбереження та контролю навантаження.	6
15	Ерготерапія при захворюваннях травної системи.	6
16	Ерготерапія після операцій на органах черевної порожнини.	6
17	Ерготерапія при ендокринних захворюваннях (цукровий діабет, ожиріння).	6
18	Робота з пацієнтами з ускладненнями соматичних захворювань (слабкість, втома, біль).	6
19	Ерготерапія у передопераційному періоді: підготовка пацієнта до втручання.	6
20	Ерготерапія у ранньому післяопераційному періоді.	6
21	Профілактика післяопераційних ускладнень засобами ерготерапії.	6
22	Відновлення навичок самообслуговування у пацієнтів після операцій.	6

23	Проведення ерготерапевтичних сесій щодо відновлення навичок гігієни, харчування, одягання.	3
24	Навички консультування щодо режиму дня, фізичної активності та відпочинку.	3
25	Навички консультування щодо управління втомою, стресом та адаптації до хронічного захворювання.	4
	ПМК (захист звіту)	2
Всього		144

Самостійна робота

№ п/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання національних регуляторних настанов та документів, матеріалів, методик, що регламентують роботу ерготерапевта за місцем проведення практики.	20
2	Виконання індивідуальних завдань* (презентації, опис клінічних кейсів, огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики практики, участь у науково-дослідній роботі, підготовка наукових доповідей на студентські наукові конференції написання есе тощо)/саморефлексія/неформальна освіта.	70
3	Написання звіту з практики.	30
4	Підготовка до ПМК.	6
Всього		126

*Здобувач обирає виконання індивідуальних завдань або саморефлексію або долучається до неформальної освіти.

Контроль підготовки та вивчення тем практичної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснює безпосередньо супервізор установи, де проходить клінічна практика

Перелік практичних навичок

1. Проведення ерготерапевтичного обстеження пацієнта (збір анамнезу, інтерв'ювання, спостереження).
2. Встановлення терапевтичного контакту та дотримання етичних норм у роботі з пацієнтами.
3. Використання бланку заняттєвого профілю та заняттєвого аналізу.
4. Оцінювання функціонального стану пацієнтів із порушеннями діяльності внутрішніх органів.
5. Оцінювання активностей повсякденного життя (ADL, IADL).

6. Оцінювання толерантності до фізичного навантаження та рівня втоми.
7. Формулювання ерготерапевтичного діагнозу та постановка цілей втручання.
8. Розробка індивідуальної програми ерготерапії.
9. Планування ерготерапевтичної сесії відповідно до стану пацієнта.
10. Проведення ерготерапевтичних втручань при захворюваннях серцево-судинної системи.
11. Проведення ерготерапевтичних втручань при захворюваннях дихальної системи.
12. Проведення ерготерапевтичних втручань при захворюваннях травної системи.
13. Проведення ерготерапевтичних втручань при ендокринних порушеннях.
14. Навчання пацієнтів технікам енергозбереження та дозування навантаження.
15. Навчання технікам контрольованого дихання та релаксації.
16. Проведення ерготерапії у передопераційному періоді (підготовка до втручання).
17. Проведення ерготерапії у ранньому післяопераційному періоді (мобілізація, активізація).
18. Профілактика післяопераційних ускладнень (гіподинамія, тромбози, контрактури).
19. Навчання пацієнтів безпечному виконанню побутових активностей після операцій.
20. Відновлення навичок самообслуговування (гігієна, харчування, одягання).
21. Підбір та навчання використанню допоміжних засобів і адаптивних технологій.
22. Адаптація середовища (палата, домашні умови) під потреби пацієнта.
23. Консультування щодо режиму дня, фізичної активності та відпочинку.
24. Консультування щодо управління втомою, стресом та адаптації до захворювання.
25. Взаємодія з мультидисциплінарною командою.
26. Ведення медичної та ерготерапевтичної документації.
27. Оцінка ефективності ерготерапевтичних втручань та корекція плану реабілітації.

Методи навчання:

- **Вербальні.** Основними видами словесної передачі знань у процесі вивчення ОК є пояснення, проблемний виклад, розповідь (приклади клінічних випадків і моделей організації допомоги в стаціонарі, амбулаторії, громаді та довготривалому догляді), навчальна дискусія та бесіда (обговорення етичних питань, клієнтоцентричності, підтримки автономії та гідності, взаємодії з родиною/доглядальниками і мультидисциплінарною командою). Вербальні методи спрямовані на формування клінічного мислення, професійної аргументації та системного бачення комплексної допомоги.

- **Наочні.** До цієї групи належать демонстрація схем МКФ, алгоритмів комплексного оцінювання, використання презентацій, клінічних чек-листів, прикладів документації, фото- і відеоматеріалів з організації безпечного середовища, а також демонстрація зразків допоміжних засобів і адаптацій для самообслуговування та мобільності. Наочні матеріали супроводжуються словесним коментарем, що підкреслює зв'язок між оцінюванням, прийняттям рішень, безпекою та результатами участі в повсякденному житті.

- **Практичні.** Методи практичного навчання включають відпрацювання навичок інтерв'ю та збору заняттєвого профілю, проведення функціонального оцінювання, аналіз клінічних кейсів із формуванням індивідуалізованого плану ерготерапевтичних втручань, тренування стратегій енергозбереження та дозування активності, підбір і налаштування допоміжних засобів, адаптацію домашнього середовища, навчання клієнта та доглядальників. Суть методів полягає у багаторазовому відпрацюванні алгоритмів оцінювання, планування й координації допомоги, розвитку клінічної аргументації та рефлексії професійної відповідальності, що забезпечує формування стійких практичних компетентностей.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- практична перевірка;
- перевірка практичних навичок;
- самооцінка.

Форми контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК) у вигляді захисту звіту з клінічної практики

Оцінювання відбувається відповідно до «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті

<https://www.pdmu.edu.ua/storage/department->

[npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf) та

«Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів

освіти» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Підсумковий модульний контроль полягає у захисті звіту практики (<https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/physical-therapy-occupational-therapy/zvit-pro-prohodzhennya-klinichnoyi-praktiki-department-npr-practice-therapy-and-rehabilitation-phys-therapy-occupational-therapy-a31y>) відповідно до «Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів освіти...» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Результат ПМК (захист звіту) оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус.
3. Звіт про проходження клінічної практики (бланкова форма).
4. Алгоритми для оволодіння професійними вміннями та навичками.
5. Тестові завдання для самоконтролю.
6. Шкали та опитувальники для відпрацювання навичок.

Рекомендована література

Базова

1. Основи фізичної реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 372 с.
2. Майкова Т. В. Ерготерапія : підручник / Т. В. Майкова, Н. І. Пришляк, В. І. Смирнова ; за заг. ред. Т. В. Майкової. – Київ : Медицина, 2021. – 328 с.
3. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації / за ред. Швед М.І. – К.: Укрмедкнига, 2021. – 412 с.
4. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. – Вінниця: Нова книга, 2009. –784 с.
5. Швесткова О. Фізична терапія: підручник / Швесткова О., Сладкова П. та кол. – К.:Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.
6. Добровольська Н. А., Юшковська О. Г. та ін. (ред.) Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії : навчальний посібник. – Одеса : ОНМедУ, 2019.

7. Creek J. Occupational therapy and mental health / J. Creek. – 4th ed. – Edinburgh : Churchill Livingstone ; Elsevier, 2010. – 456 p.

Допоміжна

1. Фізична та реабілітаційна медицина в клініці внутрішніх хвороб : керівництво / В. О. Малахов [та ін.] ; МОЗ України, Харк. мед. акад. післядиплом. освіти, Харк. держ. акад. фіз. культури. - Харків : б. в, 2021. - 323 с.

2. Глиняна О. О. та ін. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях : навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2019.

3. Анатомія людини: підручник: у 3 т. / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін.. – вид. 6-те, доопрац. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 456 с.:іл..

4. Шевчук Л. В. Застосування ерготерапевтичних підходів у відновленні навичок самообслуговування у дітей з особливими потребами / Л. В. Шевчук // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – 2023. – № 1 (37). – С. 115–121.

5. Кондратюк С. М. Активізація ресурсів особистості – запорука збереження психологічного здоров'я // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. – 2022. – № 2. – С. 81-85. – УДК 378.147:159.9. – DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.2.13>

6. Taylor R. E. The effects of music therapy on the behavior of children with autism / R. E. Taylor, L. A. Smith // Journal of Occupational Therapy. – 2019. – Vol. 73, Iss. 5. – P. 1–9.

7. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : підручник для студентів і лікарів / В. М. Сокрут [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Сокрут ; Всеукр. асоц. фізіотерапевтів та курортологів, Донец. нац. мед. ун-т, Терноп. нац. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. - Краматорськ : Каштан, 2019 - Т. 1. - 2019.

8. Атлас бойової хірургічної травми (досвід АТО/ООС) / під загальною ред. В.В. Цимбалюка. - Харків : Колегіум, 2021. - 385с.

9. Клінічна онкологія. Навчальний / За редакцією Ю. В. Москаленко. Суми. Сумський державний університет 2020. 212 с.

10. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. проф. Ю.М. Мостового. – 22-ге вид., перероб. – Київ, Центр ДЗК, 2017. – 616 с.

11. Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sport-health.pdmu.edu.ua/>

12. Наукові та методичні здобутки співробітників кафедри фізичної та реабілітаційної медицини ПДМУ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/50>.

Розробники:

Євгенія СКРІННІК, ерготерапевт, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини.

Людмила КЛЕЦЕНКО, ерготерапевт, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини.